

HUS/1024/2021-1 - Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö 18.3.2021 arviomuistiosta digitaalisen henkilöllisyyden kehittämiseksi VN/6802/2020

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri (HUS) kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausuntonsa Valtiovarainministeriölle.

Arviointimuistiossa on koottu yhteen niitä asioita, jotka on ratkaistava digitaalisen identiteetin jatkovalmistelun osalta sekä arvioitu mitä kansallinen ja EU lainsäädäntö tästä nyt säättää.

Arviomuistiossa on myös esitelty laajasti sitä tavoitetilaa, miten valtio loisi väestörekisterin tietoihin kytketyn digitaalisen ydinidentiteetin jota ihminen itse voi käyttää älylaitteissa ja mitä muutos vaikuttaa tämän hetken vahvoihin tunnistuspalveluihin (pankkitunnisteet, mobiilivarmenteet, kansalaisvarmenteet ja organisaatiovarmenteet).

HUS on laatinut lausuntonsa siitä näkökulmasta, miten arviomuistiossa esitetyt kehityssuunnat saattavat vaikuttaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen sekä terveysturvallisuuden ja valmiustoinnin kannalta. HUS toivoo, että tämä tärkeä näkökulma huomioidaan jatkovalmistelussa.

HUSilla on teknologian kehittämisen osalta jonkin verran kokemusta tämän aihepiirin kokeiluista, pisimmällä on Lasten ja nuorten sairauksien toimialalla tehty pilotti ”lapsen verensokerin seuranta”, jossa näitä arviomuistiossa mainittuja nousevia teknologioita on pilotoitu. Lisäksi HUS on seurannut aktiivisesti pankkien, IT-palveluyritysten, Kelan ja Veron FINDY-yhteishankkeessa, jossa edellä mainitut yhteistyötahot pyrkivät luomaan tähän teemaan liittyviä kaupallisia palvelukerroksia.

Vaikutukset terveydenhuollon varmennepalveluihin ja sote-ammattilaisten henkilökorttiin pitää huomioida digitaalisen henkilöllisyyden kehittämisessä; tämä on volyymiltään merkittävä henkilöstöryhmä, asia koskee jopa 300 000 sosiaali- ja terveyshuollon ammattihenkilöä ja on ehkä laajin organisaatiovarmenteen operatiivinen käyttökohde. Muutokset ovat merkittäviä, jos digitaalisen ydinidentiteetin ja identiteettilompakon ajatellaan korvaavan / olevan vaihtoehto sote-ammattilaisen henkilökortille. Tässä asiassa yhdessä terveydenhuollon kanssa toteutetut kokeilut ja teknologiapilotit voisivat auttaa kokonaisuuden hahmottumisessa.

Arviomuistiossa yhtenä esitettynä tavoitteena on, että digitaalisen henkilöllisyyden avulla mahdollistetaan myös työtehtävien hoitamisen edellyttämä tunnistautuminen julkishallinnon palveluihin. Tässä yhteydessä pitää huomioida myös käyttötapaukset, joissa työntekijä käyttää työnantajan välineitä, tai muusta syystä tunnistautuminen toteutuisi ei-henkilökohtaisella älylaitteella.

Terveydenhuollon yhteydessä asiointitapahtumassa tehtäviä tunnistamistilanteita on huomattavan paljon ja myös tunnistamisen erityistapauksia on paljon. Onkin pohdittava, miten digitaalista identiteettiä voi käyttää hätätilanteessa (esim. tajuttoman henkilön tunnistamisessa) ja miten mahdollisesti toimitaan puhelinasioinnissa molempiin suuntiin (asiointipalvelun tunnistaminen ja asioivan henkilön tunnistaminen). Valmistelussa huomioitavia asioita ovat myös ulkomaalaisten henkilöiden asiointi terveydenhuollon palveluissa hätätilanteessa tai poikkeusoloissa (pandemia tms).

HUSin tunnistama ilmiselvä käyttötapaus digitaaliselle identiteetille ja vahvistetulle datalle ovat suostumukset ja kiellot digitaalisen identiteetin pohjalta luotuina kredentiaaleina (MyData). Säädöksissä pitäisi löytää oikea taso siihen, miten valtion ja kuntien viranomaispalveluihin annettavat suostumukset toteutetaan.

Arviomuistiosta HUSille jäi vielä epäselväksi se, vaikuttaako suunniteltu muutos syntymä- tai kuolin-tapahtumien prosesseihin, jotka menevät väestötietojärjestelmiin. Myös vaikutuksia puolesta asiointiin, huoltajuus- ja holhoussuhteiden ja valtuutusten toteutumiseen tulisi kuvata laajemmin jatkovalmistelun yhteydessä.

Pekka Kahri
Teknologiapäällikkö
HUS Yhtymähallinto
Sairaanhoidon ja palvelutuotannon johto

Anu Maksimow
vs. hallintoylilääkäri
HUS Yhtymähallinto
Sairaanhoidon ja palvelutuotannon johto

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri